

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Civiltiesību jomā nepabeigtās procedūras un tiesvedība, kas sāktas pirms pārejas perioda beigām, turpināsies saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Pamatojoties uz savstarpēju vienošanos ar Apvienoto Karalisti, e-tiesiskuma portāls saglabās visu informāciju attiecībā uz Apvienoto Karalisti līdz 2024. gada beigām.

Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības**Gibraltārs****1 Kāda ir juridiskā termina „vecāku atbildība” praktiskā nozīme? Kādas tiesības un pienākumus personai uzliek vecāku atbildība?**

Gibraltāra tiesību aktu nolūkā vecāku atbildība attiecas uz bērna aizgādību, aprūpi un kontroli, ko parasti veic vecāks vai vecāki, vai iecelts aizbildnis. Parasti vecāks vai aizbildnis ir atbildīgs par bērna aizgādību un audzināšanu, kā arī par jebkura tāda lēmuma pārvaldīšanu, kas pieder bērnam vai tiek uzglabāts trastā šim pašam bērnam.

Jēdziens “vecāku atbildība” attiecas uz tēvu, māti vai jebkuru ieceltu aizbildni, kas pilda vecāku pienākumus saistībā ar konkrētu bērnu. Vecāku atbildība attiecas arī uz kontroli vai nu tiešu, vai sniegtot norādījumus, tādā veidā, kas atbilst bērna attīstības pakāpei. Tas attiecas arī uz bērna audzināšanu, ja bērns nedzīvo kopā ar minēto personu — regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešu kontaktu; un vajadzības gadījumā rīkoties kā bērna likumīgajam pārstāvim.

2 Kam parasti tiek piešķirta vecāku atbildība par bērnu?

Parasti attiecībā uz bērna aizgādību vai audzināšanu un jebkāda lēmuma pārvaldīšanu mātei ir tādas pašas tiesības un pilnvaras kā tēvam. Šādas mātes un tēva tiesības un pilnvaras ir vienādas, un jebkurš no viņiem var tās īstenot bez otra klātbūtnes. Uz šīm vispārējām tiesībām attiecas jebkurš [Gibraltāra tiesas](#) izdots rīkojums.

Ja bērna tēvs un māte bērna dzimšanas brīdī bija precējušies viens ar otru, saskaņā ar Gibraltāra tiesību aktiem katram no vecākiem tiek piešķirta vecāku atbildība par bērnu. Tomēr, ja vecāki nebija precējušies viens ar otru, bērna dzimšanas brīdī vecāku atbildība par bērnu tiek piešķirta tikai mātei. Tas nav stingrs vai absolūts noteikums, jo Gibraltāra tiesību akti atzīst, ka, ja māte reģistrē tēvu kā “tēvu”, arī viņš iegūst vecāku atbildību par bērnu. Vecāku atbildību var noteikt arī ar tiesas rīkojumu.

Tomēr vecāku tiesības attiecībā uz vienu bērnu var būt vienai, divām vai vairākām personām. Tomēr tās nedrīkst izmantot šīs tiesības bez otras puses vai, attiecīgā gadījumā, citu pušu piekrišanas, ja vien tas nav noteikts tiesas rīkojumā, aktā vai noslēdzot vienošanos.

3 Vai vecāku vietā var iecelt citu personu, ja vecāki nespēj vai nevēlas uzņemties vecāku atbildību par savu bērnu?

Pēc viena vecāka nāves izdzīvojušais vecāks kļūst par bērna aizbildni vai nu viens pats, vai kopā ar jebkuru aizbildni, ko kuru ir iecēlis mirušais vecāks. Ja mirušais vecāks nav iecēlis aizbildni vai iecelts aizbildnis arī ir miris vai nevēlas uzņemties šo atbildību, aizbildni var iecelt tiesa, ja tā uzskata to par piemērotu.

Tiesa pēc bērna mātes vai tēva pieteikuma var izdot rīkojumu par bērna dzīvesvietu un par bērna mātes vai tēva saskarsmes tiesībām ar bērnu. Tiesai ir arī pilnvaras noteikt bērna dzīvesvietu pie jebkuras personas (vienalga, vai tā ir kāds no vecākiem). Tomēr dzīvesvietas noteikšana pie viena no vecākiem ir neizpildāma, ja abi vecāki dzīvo kopā.

4 Kā tiek risināts jautājums par vecāku turpmāko atbildību, ja vecāku laulība tiek šķirta vai ja vecāki vairs nedzīvo kopā?

Laulības šķiršanas gadījumā Gibraltāra Augstākā tiesa ir tiesīga pieņemt noteikumus par laulībā radīto bērnu aizgādības, uzturēšanas un izglītības nodrošināšanu, kas jāizpilda vai nu pirms, vai pēc galīgā nolēmuma, vai pat virzīt šo tiesvedību, lai nodrošinātu, ka bērniem tiek piemērota tiesas aizsardzība. Augstākā tiesa nevar pieņemt pilnīgu nolēmumu par laulības šķiršanu, ja vien tā nav pārliecinājusies, ka attiecībā uz bērniem ir veikti pienācīgi sagatavošanās darbi.

Ja vecākiem tiek veikta atšķiršana, starp pusēm var noslēgt vienošanos, saskaņā ar kuru viena no vecākiem var izvēlēties atteikties no visām vai dažām vecāku tiesībām. Tomēr tiesa šādu vienošanos neizpilda, ja tiesa uzskata, ka bērna interesēs nebūtu šādas vienošanās stāšanās spēkā.

5 Ja vecāki noslēdz vienošanos par vecāku atbildību, kādas formalitātes ir jāievēro, lai šī vienošanās būtu juridiski saistoša?

Kā norādīts atbildē uz 4. jautājumu, ja kāds no vecākiem noslēdz vienošanos par laulāto atšķiršanu, saskaņā ar kuru viņš vai viņa atsakās no visām vai dažām vecāku tiesībām, šādu vienošanos tiesa izpildīs tikai tad, ja tā uzskatīs, ka tās stāšanās spēkā būs bērna interesēs.

6 Kādi ir alternatīvie konflikta ārpustiesas risināšanas līdzekļi, ja vecāki nevar vienoties par vecāku atbildības jautājumu?

Ja jautājums par vecāku atbildību ir aktualizēts laulības šķiršanas procesa kontekstā, tad lēmuma pieņemšana šajā jautājumā ir Gibraltāra Augstākās tiesas kompetencē. Tomēr zināmu sociālo palīdzību var saņemt, izmantojot konsultāciju pakalpojumu laulātajiem. Gibraltārā konsultāciju pakalpojumu laulātajiem sniedz Romas katoļu baznīca. Daļu no jautājumiem, iespējams, var risināt arī ar mediācijas palīdzību.

7 Kādus jautājumus attiecībā uz bērnu var izlemt tiesnesis, ja vecāki iesniedz lietu tiesā?

Tiesnesis var izlemt jebkuru jautājumu, kas, pēc viņa uzskatiem, var ietekmēt bērna labklājību.

8 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu viena vecāka atsevišķā aizgādībā, vai tas nozīmē, ka viens no vecākiem var izlemt visus jautājumus attiecībā uz bērnu, iepriekš nekonsultējoties ar otru vecāku?

Pēc tam, kad vecākam ir piešķirta pilna aizgādība, šis vecāks var pieņemt lēmumu visos jautājumos, kas saistīti ar bērnu, vispirms neapspriežoties ar otru vecāku, ja vien tas nav spēkā esoša tiesas rīkojuma pārkāpums; piemēram, rīkojuma par saskarsmes tiesībām ar bērnu.

9 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu abu vecāku kopējā aizgādībā, ko tas nozīmē praktiski?

Bērna kopīga aizgādība nozīmē, ka abiem vecākiem ir vienlīdzīgas tiesības un pienākumi attiecībā uz bērnu. Šīs tiesības var izmantot kopīgi vai atsevišķi.

10 Kurā tiesā vai iestādē ir jāvērsas ar iesniegumu par vecāku atbildību? Kādas formalitātes ir jāievēro un kādi dokumenti jāpievieno iesniegumam?

Ja pieteikumu par vecāku atbildību iesniedz saistībā ar laulības šķiršanas procesu vai tā rezultātā, pieteikums ir jāiesniedz Gibraltāra Augstākajai tiesai. Pieteikumu iesniedz, nosūtot pavēsti, ko pamato ar zvērestu apliecināta liecība. Pēc šo dokumentu iesniegšanas Augstākās tiesas kanceleja nosaka pieteikuma tiesas sēdes datumu.

Pieteikumi par to, lai bērnam, kuram nepieciešama aprūpe, ieceltu aizbildni, arī ir jāiesniedz Gibraltāra Augstākajai tiesai.

Ja jautājums par vecāku atbildību nerodas no laulības šķiršanas procesa, tad pieteikumu var iesniegt Gibraltāra mirtiesai. Pieteikumam jābūt rakstiskas sūdzības formā, kurā izklāstīts prasītais atbrīvojums un tā pamatojums. Pieteikumā jāiekļauj arī bērna dzimšanas apliecības kopija, kā arī, ja nepieciešams, laulības apliecības kopija. Pēc sūdzības saņemšanas Tiesa ieplānos tiesas sēdes datumu un informēs puses par atgriešanas datumu.

11 Kāda kārtība ir jāievēro šajos gadījumos? Vai ir iespējams lietu risināt paātrinātā kārtībā?

Visos gadījumos vai nu Augstākā tiesa vai mirtiesai nosaka attiecīgā pieteikuma izskatīšanas datumu un informē par to puses. Pusēm noteiktajā datumā jāierodas tiesā kopā ar to likumīgajiem pārstāvjiem, ja nepieciešams.

Ja izrādās, ka bērnam var būt nepieciešama aprūpe, ir pieejamas ārkārtas procedūras.

12 Vai ir iespējams saņemt juridisku palīdzību, lai segtu tiesas izdevumus?

Gan mirtiesā, gan Augstākajā tiesā tiesiskā palīdzība var tikt piešķirta pēc līdzekļu pārbaudes. Pieteikumi par tiesisko palīdzību jebkurā tiesā jāiesniedz Augstākajā tiesā, un pieteikumu veidlapas ir pieejamas Augstākās tiesas kanclerijā.

13 Vai lēmumu par vecāku atbildību ir iespējams pārsūdzēt?

Ja lēmumu par vecāku atbildību pieņem mirtiesai, pārsūdzību var iesniegt Augstākajā tiesā. Ja lēmumu pieņem Augstākā tiesa, to var pārsūdzēt Apelācijas tiesā.

14 Dažos gadījumos varbūt ir jāvērsas tiesā vai citā iestādē, lai panāktu, ka lēmums par vecāku atbildību tiek izpildīts. Kāda kārtība ir jāievēro šādos gadījumos?

Pieteikums ir jāiesniedz tai tiesai, kas ir izdevusi sākotnējo rīkojumu par vecāku atbildību. Ja šī tiesa ir mirtiesai, tad jāiesniedz sūdzība, kurā norādīts sūdzības pamatojums. Augstākajā tiesā jāiesniedz uzaicinājumi, vajadzības gadījumā pamatojot to ar pierādījumiem.

15 Kas man jādara, lai panāktu, ka šajā dalībvalstī tiek atzīts un izpildīts lēmums par vecāku atbildību, ko ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa?

Gibraltārā var atzīt dalībvalstī pieņemtu spriedumu par vecāku atbildību, kas izriet no laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai procedūras par laulības atzīšanas par neesošu. Lai izpildītu šādu spriedumu, pieteikums ir jāiesniedz mirtiesai par izpildāmības deklarāciju.

16 Kurā šīs dalībvalsts tiesā ir jāvērsas, lai apstrīdētu lēmuma atzīšanu par vecāku atbildību, ja lēmumu ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa? Kāda procedūra ir piemērojama šādos gadījumos?

Jebkura no pusēm var pārsūdzēt lēmumu par izpildāmības deklarācijas pieteikumu. Ja lēmumu ir pieņēmusi mirtiesai, pārsūdzība ir jāiesniedz Augstākajā tiesā.

17 Kādus tiesību aktus piemēro tiesa, izskatot lietu par vecāku atbildību, ja bērns vai lietā iesaistītās puses nedzīvo šajā dalībvalstī vai ja tiem ir dažādas valstspiederības?

Gibraltāra tiesa piemēros Gibraltāra likumu, kas ietver vietējos tiesību aktus, kā arī jebkurus aktus vai citus noteikumus, kas laiku pa laikam tiek attiecināti arī uz Gibraltāru.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 09/08/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.